

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Finančne podporili Piatu etapu - reštaurovanie juhozápadnej fasády kostola sv Ladislava

Pozn. väčšie rozlíšenie - kliknutím na obrázok

V tomto roku sa realizovala ďalšia etapa reštaurovania fasád a ich návrat do jednej z krásnych historických etáp tohto úžasného svedka vekov.

Piata etapa obnovy fasády a návratu k renesančnej podobe tejto najstaršej pamiatky v Rajci sa venovala juhozápadnej fasáde a západnému vstupu.

Po ukončení výtvarne najbohatšej južnej fasády nasledovala časť, ktorá na prvý pohľad vyzerala ako veľmi jednoduchá, ale ako zatiaľ všetky etapy skrývala aj ona svoje prekvapenia.

Na tejto časti fasády sa nám žiaľ nezachovali žiadne fragmenty podstrešného šablónového pásu, ani nárožného kvádrovania, no po skúsenostiach s predošlými etapami sme pristúpili k rovnakému postupu ako na už hotových častiach.

Po odstránení časti hmôt omietok pomocou sanačnej frézy, aby sa vymodelovala plocha a imitovala tak ručné spracovanie boli omietky doplnené a povrch za gletovaný, pretože pôvodné renesančné omietky boli remeselné spracované hladením.

Počas prípravy fasád na maľovanie bol skúmaný obsah historických fotografií dochovaných v kronike domus miestneho farského úradu.

Na fotografiách z 80. rokov je viditeľný nielen neutešený stavebno technický stav posledného reštaurovania z 60. rokov ako aj silná degradácia omietkových a farebných vrstiev.

Okrem tohto stavu však nášmu oku neuniklo aj iluzívne riešenie nárožného kvádrovania ako aj maľovaného lemu vstupného otvoru západného vstupu.

Historické fotografie nám umožnili realizovať rekonštrukciu tejto časti renesančnej fasády, sme vďační neznámemu autorovi, ktorý zachytil tieto detaily pre kroniku, aby tak dokumentoval potrebu opravy fasád. Po deväťdesiatych rokoch, kedy prebehla posledná obnova a väčšina týchto vzácnych originálov navždy stratila - bola odstránená, dnes by sme nemali žiadne podklady na takúto obnovu a kostol by zrejme zostal iba vo veľmi jednoduchej podobe.

Už som spomínal, že každá etapa obnovy mala svoje prekvapenie nebolo inak ani v tejto etape.

Počas reštaurátorského výskumu v roku 2015 bol v sonde juhozápadného okna nájdený fragment výtvarnej výzdoby vnútro-okennej lunety v čiernej bielo okrovej farbe. Počas odkryvu tohto miesta došlo k nálezu fragmentu plastickej výzdoby okenného otvoru.

Bolo to pre nás veľkým prekvapením napriek tomu, že vo vnútri kostola takúto výzdobu máme zachovanú a kompletne reštaurovanú nad panskou emporou.

Tento typ výzdoby je unikátom. Rajecký kostol v historickom období prvej renesančnej prestavby z gotického trojlodnej baziliky na sálový typ s plochým stropom, (zaklenutie klenbami prichádza až v nasledovnej renesančnej prestavbe) bol skutočným klenotom ukazujúcim pokrokový vkus a renesančný model halového priestoru s vysokými oknami presvetľujúcimi priestor, ktoré pretínali vnútorné drevené maľované empory.

K tejto etape sa hrdo hlásil aj náš tohoročný nález. Po celkovom odkryve sme videli hornú časť mnohoúhelníkového otvoru v naznačenej hmote dvoj-okna podobného ako v interiéri.

Po konzultácii s metodikom KPU Žilina Mgr. Vadimom Maltanom a Mgr. Jankou Pieckovou, ktorí majú nad reštaurovaním dozor bolo rozhodnuté, že sa pokúsime na základe dochovaného fragmentu zrekonštruovať celý plastický zdobný prvok v analógii s vnútorným. Rozdiel medzi oknami bol v tvare zdobného otvoru, kým v interiéri je kosoštvorec, tu sme uvažovali nad päťuholníkom, ale po obkreslení a vyskladaní tvaru sme dospeli k deväťuholníku. Po skonzultovaní nákresov v mierke 1:1 bola schválená hmotová rekonštrukcia a začalo sa s realizáciou.

Samotný prvok v okne bol v histórii vyrobený z omietky na tufovom základe. (tuf - porézny vápenec ktorý sa ľahko opracováva kresaním). My sme sa rozhodli realizovať hmotovú rekonštrukciu vybudovať v omietke na kovovej armatúre.

Kovová armatúra bola kotvená do sekundárnych omietok a na ňu následne bola aplikovaná vo vrstvách jadrová omietka, s ktorej sme vytvarovali hrubú hmotu plastického prvku. Následne bola nanosená jemná omietka ktorá presne definovala tvar. Na povrch bol nanesený glet, ktorý doplnil hmotu o rekonštrukciu vápenných náterov. Následne bola vykonaná retuš, ktorá doplnila chýbajúce časti iluzívnej maľovanej vytráže.

Táto etapa predchádza poslednej a najdôležitejšej časti ktorou je reštaurovanie fasády telesu veže kostola a mala by sa realizovať v budúcom roku 2022 a je najväčšou a aj najnáročnejšou etapou, pretože plocha fasády je cca 600 m² a výška veže 24m. Samotné lešenie, ako aj reštaurovanie bude finančne náročné, ale keďže ide o dominantu mesta viditeľnú zo širokého okolia je potrebné realizovať povrchovú a farebnú rekonštrukciu, aby sa tak dopovedala celková obnova plášťa kostola.

Teraz je teleso veže cudzie k už reštaurovaným častiam fasády. V budúcej etape bude omietka upravená rovnakým spôsobom ako predošlých etapách. Co nás čaká ohľadom výzdoby veže napovedá opäť historická fotografia na ktorej je vidieť farebné riešenie renesančných dvojokien podstrešný pás a nárožné kvádrovanie. Úprava ostatných okenných otvorov bude overená na mieste po postavení lešenia. V tejto etape je potrebné prehodnotiť aj okenné výplne - žalúzie ako aj všetky klampiarske prvky ktoré sa významne podieľajú na životnosti fasády. Zle vykonané klampiarske práce môžu hotovú prácu znehodnotiť po pár rokoch - stekáním vody.

Po postavení lešenia bude možné preveriť aj stav strešnej krytiny ako aj drevených častí a ciferníkov vežových hodín.

Krásu takto opravenej veže sa bude skviť svojou výzdobou a belosťou do ďaleka a bude živým svedectvom histórie tohto starobylého mesta.

Pozn. kliknutím na obrázok sa obrázok zobrazí vo väčšom rozlíšení.

Počas prípravy fasád na maľovanie bol skúmaný obsah historických fotografií dochovaných v kronike domus miesteneho farského úradu.

Aktivity vo farnosti podporuje - naspäť

Fotogaléria z rekonštrukcie

